

IN MEMORIAM

TOMISLAV ĐURIĆ**(NOVA GRADIŠKA, 1938. – VARAŽDIN 2022.)**

Na varaždinskom groblju je 22. srpnja 2022. pokopan Tomislav Đurić, hrvatski novinar, pisac i prosvjetitelj. Aktivno je sudjelovao i u djelatnostima Izdavačke kuće Meridijani (kao suradnik i pisac knjiga), ali 2001. i 2002. i u pokretanju znanstvenog časopisa Podravina. Od 2002. do 2011. bio je i član Znanstvenog vijeća časopisa Podravina. U dvadesetogodišnjem izlaženju Podravine Đurić je ostavio duboki trag.

Tomislava Đurića život doista nije štedio. Podrijetlom iz Like, rođen je u Novoj Gradiški 1938., obožavao je svoj Cernik i tamošnje franjevce. Otac Dragutin bio je pošten i pravedni sudac po slavonskim gradovima, a potkraj 1945. strijeljali su ga bezrazložno partizani. Ostavši s majkom i stigmom nekakvog državnog neprijatelja, Tomislav je siromašno proživio mladost. U novogradiškoj gimnaziji bio je član Hrvatskog nacionalnog pokreta 1954., te je bio suđen i kratko zatvoren. Zato je gimnaziju nastavio u nekoliko slavonsko-srijemskih mjesta, te konačno maturirao u Daruvaru. Studirao je potom pravo i povijest, a novinarsku školu završio u Beogradu, jer u Hrvatskoj to nije mogao.

Već od mladosti Tomislav se sav posvetio novinarstvu i pisanju. Prvi članak objavio je već 1953., kada je imao samo 15 godina u osječkom Glasu Slavonije o 223. godišnjici Nove Gradiške. Iako mu je karijera bila posuta trnjem, uporno piše i objavljuje na slavonskim radio-postajama i novinama, te je postao temeljit i odgovoran novinar. Za naš kraj bila je, zapravo, velika sreća i dobitak kada je 1964. Tomislav preselio u Varaždin i tu ostao sve do kraja života. Objavio je na tisuće članaka na Radio-Varaždinu, u Varaždinskim vijestima, Varaždinskoj liri i drugim tiskovinama.

Tomislav je bio društveno vrlo angažiran, pogotovo na području kulture, povijesti i etnologije. Djelovao je u nizu društava i organizacija, bio sjajan prosvjetitelj. Nova društveno-politička epizoda označila je Tomislavov život sljedećih 30 godina. To je nacionalni pokret Hrvatsko proljeće 1971. godine. Uz nas, njegove kolege, Tomislav je bio nesalomljiv i iskreno odan ideji hrvatske renesanse. Skupa smo objavili knjige »Navik on živi ki zgine Pošteno« i »Stari gradovi, dvorci i crkve sjeverozapadne Hrvatske«, k tomu je Tomislav napisao u Varaždinskim vijestima seriju članaka »Zašto su šutjela lepoglavska zvona« te smo tako nakon godina šutnje skrenuli pozornost naroda na bogatstvo i vrijednost hrvatske povijesti i graditeljske baštine. I u Varaždinu i Čakovcu osnovali smo nekoliko društava – Tomislav je bio i predsjednik KPD Zrinski u Čakovcu, pokrenuli izdavanje novina, Kajkavskog kalendara i izdavačku djelatnost. Odvažni Tomislav je »Spačekom« otputovao u Teheran, bio nazočan proslavi 2500. godišnjice Perzijskog carstva, te o tome napisao sjajnu knjigu.

Na sve to, u osnovi pozitivno djelovanje, komunistički imperij odgovorio je represijom i golom silom. U tvorničkoj ložnici spalili su nam Kajkavski kalendar, izbacili nas iz svih društava, zabranili KPD Zrinski i ogranke Matice hrvatske, zabranili pisati članke. Tomislav je ostao bez posla, pa smo kolegijalno jedni drugima posuđivali koji dinar i donosili hranu. Ipak, sve nas to nije nimalo pokolebalo, a pogotovo Tomislava. Iako je od 1973. dobio posao komercijalista u varaždinskoj tiskari, Tomislav ipak nije prestao pisati, a polako i društveno djelovati. To se pogotovo odnosi na razdoblje nakon 1983. godine, kada je postao urednik Vjesnika Privredne banke Zagreb i ravnatelj Hrvatskog muzeja bankarstva.

Bez obzira na sve poteškoće i strahovanja, uvjeren sam da u Hrvatskoj nije bilo sretnije osobe od Tomislava kada je 1991. proglašena samostalna Republika Hrvatska. Svima su nam se ostvarili životni snovi. Nakon umirovljenja Tomislav se seli u Varaždinske Toplice, u park kraj rimskih termi. Tu odmah uređuje Toplički list i društveno je aktivan. Uz to smo se isti dan 1991. učlanili u prestižnu domoljubnu udrugu – Družba Braća Hrvatskoga Zmaja, gdje je Tomislav zaorao duboku brazdu, a osnovao je i Zmajski stol u Varaždinu.

Uz sve to, ono najvrijednije što je zlatnim slovima zapisano u Tomislavovu životu, je njegov neumoran rad na pisanju popularnih, stručnih i znanstvenih članaka, te knjiga. Upravo u tom segmentu i životnom poslanju imao sam prilike najuže surađivati s Tomislavom i učiti od njegove erudicije i ustraj-

nosti. Kao autor i koautor Tomislav je napisao 36 knjiga, od kojih su neke od kapitalnog značenja za hrvatsku kulturu i društvenost. Spominjem samo njegovo kapitalno troknjižje »Legende puka hrvatskoga«, zatim »Stari gradovi, dvorci i crkve Slavonije, Baranje i Srijema«, kao i povijesti varaždinskog i topličkog kraja, te Požege, Nove Gradiške i Cernika. Velik broj zapaženih naslova objavio je i u časopisu Meridijani i drugdje.

Uz više stotina stručnih i popularnih članaka, Tomislav Đurić je autor ili koautor slijedećih knjiga:

- Stari gradovi i dvorci Papuka i Psunja, Daruvar, 1959.
- Privredni vodič daruvarske komune, Daruvar, 1961.
- Navik on živi ki zgive pošteno, koautor Dragutin Feletar, KPD Zrinski, Čakovec, 1971. (do 1997. pet izdanja)
- Stari gradovi i dvorci sjeverozapadne Hrvatske, koautor Dragutin Feletar, KPD Zrinski, Čakovec 1971. (do 1992. četiri izdanja)
- U zemlji Kira Velikoga, Varaždinska tiskara, Varaždin 1972.
- Iz prošlosti novogradiškog kraja, Varaždinska tiskara, Varaždin, 1974. (Zagreb 1991.)
- Iz slavonske povijesti 17. stoljeća, Varaždinska tiskara, Varaždin, 1975.
- Hrvatsko Zagorje, koautor Zlatko Smerke, Varaždinska tiskara, Varaždin, 1976.
- Barokno slikarstvo Ivana Rangera, koautor Ernest Fišer, Varaždinska tiskara, Varaždin 1976.
- Od Drave do Perzijskog zaljeva, Varaždinska tiskara, Varaždin, 1977.
- Ravna gora, koautor Zlatko Smerke, Varaždin, 1980.
- Srednjovjekovni gradovi slavonskog gorja, Varaždin, 1981.
- Varaždin, vodič, Turistička zajednica, Varaždin, 1981.
- NIŠRO Varaždin, povijest varaždinskog tiskarstva, koautor Dragutin Feletar, Varaždin, 1981.
- Po starim gradovima Ivančice, planinarski vodič, Zlatar, 1982.
- Stare građevine istočne Hrvatske, koautor Dragutin Feletar, Varaždinska tiskara, Varaždin, 1983.
- Robne kuće Hrvatske, koautor Dragutin Feletar, Varaždinska tiskara, Varaždin, 1984.
- Die jugoslawische Adria, vodič, Zagreb 1988.
- Godina dana cerničkih narodnih običaja, Zagreb, 1992.
- Vodič kroz Slavoniju i Baranju, za pripadnike UNPROFOR-a, grupa autora, Osijek, 1992.
- Županija varaždinska, grupa autora, Varaždinska županija, Varaždin, 1993.
- Hrvatsko zagorje i Međimurje, monografija, grupa autora, Zagreb, 1995.
- Sto najljepših legendi iz hrvatske, Hrvatski zemljopis, Zagreb, 1996.
- Hrvatski nacionalni pokret slavonskobrodskih i novogradiških gimnazijalaca 1954.-1956., grupa autora, Hrvatski zemljopis, Zagreb, 1997.
- Nova Gradiška, monografija, koautor Dragutin Feletar i dr., Nova Gradiška, 1998.
- Hrvatski Jadran, vodič, grupa autora, Zagreb, 1999.
- Stari gradovi, dvorci i crkve Slavonije, Baranje i zapadnog Srijema, koautor Dragutin Feletar, Meridijani, Zagreb, 2002.
- Općina Gornji Kneginec, koautori Dragutin Feletar, Petar Feletar i Hrvoje Petrić, Meridijani, Zagreb, 2004.
- Zašto su šutjela lepoglavska zvona, Meridijani, Samobor, 2004.
- Legende puka hrvatskoga, Meridijani, Samobor, 2005.
- Brodsko-posavska županija, monografija, grupa autora, Slavonski Brod, 2005.
- Dragutin Gjurić – životnim putom Hrvatske, Meridijani, Samobor, 2007.
- Suza pod hrastom, pjesme, Meridijani, Samobor, 2007.
- Legende puka hrvatskoga, I.-III., Meridijani, Samobor, 2007.
- Crkvena baština varaždinsko-topličkog kraja, Meridijani, Varaždinske Toplice-Samobor, 2010.
- Sedam stoljeća Cernika, Nakladna kuća Dr. Feletar, Cernik, 1994.

Dragutin FELETAR